

Boendeprognos för Vård- och omsorgsnämndens målgrupper, 2024-2031

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Kommunens ansvar	4
3	Avgränsning	5
4	Boendeformer	5
5	Nuläge	8
6	Prognos för boende för brukare inom Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde	12
7	Framåtblick och påverkansfaktorer	14
8	Definitioner	15

1 Bakgrund

Vård- och omsorgsnämndens boendeprognos syftar till att vara ett underlag för kommunen i planeringen av den framtida försörjning av boendeplatser både avseende permanenta platser och platser avsedda för avlastning för anhöriga. Nämndens prognos avser de kommunmedborgare som omfattas av rätten att via socialtjänsten få stöd för att klara av sin dagliga livsföring.

Prognosen omfattar:

- Särskilt boende för äldre enligt socialtjänstlagen (SoL)
- Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning enligt (SoL)
- Bostad med särskild service för vuxna enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt (LSS)
- Hem för vård och boende (HVB)
- Korttidsboende och växelvård enligt (SoL)
- Trygghetsboende (icke behovsbedömt)
- Korttidshem LSS

2 Kommunens ansvar

Enligt bostadsförsörjningslagen (SFS 2000:1383 med tillägg SFS 2002:104) ska varje kommun planera bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen. Lagen innebär att kommunen ska ha en strategi för bostadsbyggandet och för hur olika typer av boende ska utvecklas.

Vid planeringen ska hänsyn tas till:

- geografisk placering
- service och kommunikationer
- tillgänglighet
- graden av modernitet i befintligt bostadsbestånd
- bostäder avsedda för specifika målgrupper ska integreras på ett naturligt sätt i nya bostadsområden, den boende ska inte bli isolerad utan ska på ett enkelt sätt kunna delta i samhällslivet.

Enligt socialtjänstlagen ska ansvarig nämnd medverka i samhällsplaneringen och delta i arbetet för att en god samhällsmiljö skapas för alla medborgare. Detta innefattar en skyldighet att främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning. Det är Kommunstyrelsen som har ansvar för den övergripande planeringen i kommunen och är kommunens ledningsorgan avseende lokalplanering.

Enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) har kommunen ansvar att fortlöpande följa upp vilka som omfattas av lagen och

vilka deras behov av stöd och service är.

3 Avgränsning

Bostäder som berörs i denna prognos är bostäder med hyreskontrakt, det vill säga där brukaren har hyresavtal med Österåkers kommun eller annan aktör efter biståndsbeslut av Vård- och omsorgsnämnden. Undantag är personer som bor på HVB, vistas på växelvårds- och korttidsboendeplatser och korttidshem LSS där den enskilde själv eller vårdnadshavare får betala en avgift för vistelsen. Trygghetsboende kräver inte heller något beslut från Vård- och omsorgsnämnden.

4 Boendeformer

4.1 Särskilt boende

Särskilt boende är en behovsprövad boendeform enligt Socialtjänstlagen som riktar sig till äldre. Kommunen är enligt 5 kapitlet 5 § Socialtjänstlagen skyldig att tillhandahålla särskilda boendeformer för service och omvårdnad för personer som behöver särskilt stöd. Denna boendeform är en bostad, en vård- och omsorgsmiljö och en arbetsplats. Det innebär att kommunerna har många olika aspekter att ta hänsyn till vid planering av nya särskilda boenden. Lägenheterna i den särskilda boendeformen är vanligtvis ca 30-40 kvadratmeter, med hall, rum med kokmöjligheter och eget hygienutrymme. Brukaren hyr lägenheten genom ett andrahandskontrakt och betalar hyra, en omvårdnadsavgift och avgift för måltider.

4.2 Korttidsboende och växelvårdsboende

Korttidsboende är en behovsprövad tillfällig boendeform enligt Socialtjänstlagen. I kommunen finns en korttidsavdelning med somatisk inriktning och en korttidsavdelning för demensinriktning på ett av de särskilda boenden som är upphandlade genom LOU. Avdelningarna har 9 platser var men där inryms även växelvårdsplatser. Korttidsboende innebär en kortare tids dygnetrunt vistelse som innefattar omvårdnad, service samt hälso- och sjukvård.

Växelboende/växelvård är en form av korttidsboende och innebär att den enskilde vårdas växelvis hemma och på korttidsboendet exempelvis två veckor hemma och två veckor på korttidsboendet. Insatsen är behovsprövad och beviljas vanligtvis under en längre tid. Det finns 3 somatiska och 4 demensväxelvårdsplatser som inryms i de korttidsboendeavdelningar som finns på ett av de särskilda boenden som är upphandlat via LOU.

4.3 Trygghetsboende

Trygghetsboende är en boendeform för äldre personer som inte har behov av ett särskilt boende men som önskar få mer trygghet och social samvaro än i sitt ordinära boende. Termen trygghetsboende kom 2008. Boendeformen är inte behovsprövad. Den äldre köper eller hyr boendet på eget initiativ. Vanligtvis krävs att någon i hushållet uppnått en viss ålder, 70 år, för att få bo på ett trygghetsboende, Utbudet av trygghetsboende är begränsat. I denna boendeform ingår varken mat, service, omvårdnad eller sjukvård. Däremot är det ett krav att bostäderna ska vara funktionellt utformade, att boendet ska ha gemenskapslokaler för måltider, samvaro, hobby och rekreation.

Trygghetsboenden har en träffpunktsansvarig på plats under angivna tider.

I kommunen finns tre trygghetsboenden. Dessa förmedlas via Armada efter att den sökande ställt sig i deras bostadskö och aktivt sökt lägenhet. Armada bygger trygghetsboenden på uppdrag av kommunen och något uppdrag om att bygga fler trygghetsboenden har kommunen inte lämnat till Armada i dagsläget. Det finns dock en dialog kring att bygga om en lokal som nu står tom på Ljusterö till ett trygghetsboende men inget är i nuläget bestämt kring detta.

Trygghetsboende

Trygghetsboende	Ålderskrav	Antal/form
Solhälla	70+	59 hyresrätter Armada
Solgården	70+	60 hyresrätter Armada
Görjansgården	70+	20 hyresrätter Armada

4.4 Bostad med särskild service LSS

En **gruppboende** kan erbjudas personer som har så stora behov av tillsyn och omvårdnad, som innebär att personal måste finnas till hands dygnet runt.

Gruppboendet består av ett mindre antal lägenheter som är samlade kring gemensamma utrymmen. En fast personalgrupp ska täcka de boendes hela stödbehov inklusive fritidsintressen och kulturella intressen.

En **serviceboende** består av ett antal lägenheter som har tillgång till gemensam service och en fast personalgrupp. Lägenheterna är anpassade efter den enskildes behov och ligger oftast i samma eller kringliggande hus. Varje boende ska erbjudas dygnet-runt-stöd i den egna lägenheten i den omfattning som brukaren behöver.

Båda bostadsformerna bedrivs enligt 9 § 9 LSS.

Boendeformen annan **särskild anpassad bostad** enligt 9 § 9 LSS är en insats som innebär att brukaren beviljas en anpassad lägenhet. I insatsen ingår inte personalstöd.

4.5 Bostad med särskild service för barn och ungdomar LSS

Bostad med särskild service för barn och ungdomar kan beviljas barn och unga med svåra funktionsnedsättningar som, trots olika stödinsatser inte kan bo kvar i föräldrahemmet. Barnet eller den unga kan också beviljas insatsen ifall barnet behöver gå i skola på annan ort och därför inte kan bo hos sina föräldrar. Syftet med insatsen är att ge möjlighet till en kompletterande varaktig uppväxtmiljö. Insatsen ska ge goda förutsättningar för barnets eller den ungas känslomässiga och sociala utveckling. Barn och ungdomar kan även beviljas boende i familjehem enligt samma paragraf.

4.6 Korttidsboende LSS

År	Egen regi korttidsboende	Extern regi korttidsboende
2024	29	6
2025	29	6

Korttidsboende enligt LSS syftar till att ge brukare miljöombyte, rekreation, personlig utveckling eller avlastning till anhöriga i omvårdnadsarbetet. Insatsen korttidsvistelse enligt LSS kan även ges i form av en korttidsfamilj. 2024 är 4 barn placerade i den formen.

Antal barn med beslut om korttidsboende har ökat. Bedömningen är att verksamheten kan i nuläget möta efterfrågan.

4.7 Bostad med särskild service SoL

Bostad med särskild service är en behovsprövad insats. Boendeformen riktar sig till personer som på grund av, varaktig psykisk funktionsnedsättning behöver omfattande stöd än det som kan ges i ordinärt boende. På bostad med särskilt stöd bor den enskilde i en lägenhet med individuellt anpassat stöd, service och omvårdnad. Målet är att de enskilda ska kunna delta i samhällets gemenskap och uppnå en skälig levnadsnivå.

4.8 Hem för vård och boende (HVB)

Hem för vård och boende (HVB) är en beteckning för en rad olika slags institutioner. De varierar med avseende driftsform, målgrupp, arbetsmetoder och rättsliga ramar. En skiljelinje går mellan de särskilda ungdomshemmen som SiS (Statens institutionsstyrelse) ansvarar för och övriga HVB. Vid de särskilda ungdomshemmen har personalen under vissa förutsättningar rätt att använda tvångsåtgärder. En privat aktör måste ha tillstånd av IVO (Inspektionen för vård och omsorg) för att bedriva HVB. Tillstånd behövs inte för sådan verksamhet som kommun själv bedriver, men man är skyldiga att anmäla verksamheten till IVO. I dagsläget bedrivs inget HVB-hem i

Österåkers kommun. Vid behov görs placeringar i verksamheter i privat regi. Syftet med HVB-hem är att bedriva behandling, omvårdnad och stöd. HVB-hem kan inrikta sig mot olika målgrupper och både till vuxna och barn.

5 Nuläge

5.1 Särskilt boende

Nämnden tillhandahåller per 31 december 2024 nio valbara särskilda boenden för äldre. Tre boenden drivs av privata utförare och är upphandlade av kommunen genom LOU. Dessa tre boenden har tillsammans 150 platser. I dagsläget är dock en avdelning stängd på ett av de tre boendena vilket gör att det finns 141 öppna platser. Utöver det finns fem boenden som drivs av privata utförare som kommunen har tecknat LOV-avtal med. En avdelning, med 7 platser, på ett av dessa boenden är stängd på grund av renovering och det är oklart när boendet kommer ha alla avdelningar öppna. Kommunen driver även ett boende om 10 platser i egen regi.

Medianvårdtiden i särskilt boende var år 2022, 411 dagar vilket var en drastisk minskning mot 2021 då medianvårdtiden var 771 dagar. 2023 minskade medianvårdtiden ytterligare markant och var då 258 dagar. Data för 2024 finns ännu inte publicerat.

Särskilt boende

Boende	Antal platser totalt	Total beläggning 241031	Lediga platser	Drift
Kantarellvägen	40	39	1	Attendo/LOV
Solskriftet	36	31	5	Attendo/LOU
Vårdbo	24	24	0	Attendo/LOU
Enebacken	81 (90)	67	14	Forenede Care/LOU
Görjansängen	10	9	1	Egen regi
Norrgårdshöjden	54	54	0	Humana/LOV
Muskötvägen	60	59	1	Forenede Care/LOV
Smedbygården	49 (56)	49	0	Redolaris/LOV
Villa Näs	60	56	4	Vardaga/LOV
Totalt antal platser	414	388	26	

Detta är uppgifter per 31 oktober 2024. Av de 388 som totalt bor på de 9 särskilda boenden som finns inom Österåkers kommun är 352 Österåkersbor. Resterande 36 är personer placerade enligt länsöverenskommelsen (LÖK) från annan kommun samt personer från andra kommuner som är placerade på boenden som har LOV avtal. Kommunen betalade för sammanlagt 371 personers placeringar på särskilda boenden i oktober 2024. Utöver de 352 som är placerade på boenden inom Österåkers kommun tillkommer 19 personer som är placerade i annan kommun enligt LÖK eller på individavtal.

Fördelningen i åldersgrupper ser ut enligt följande per den 31 oktober 2024:

Upp till 65 år 8 personer

65-79 år 80 personer

80-89 år 163 personer

90 år och äldre 101 personer

Korttidsboende/växelboende

Korttidsboende/ växelboende	Antal platser totalt	Antalplatser belagda	Drift
Enebacken somatik	9 (varav 3 växelvård)	8	Forenade Care/LOU
Enebacken demens	9(varav 4 växelvård)	6	Forenade Care/LOU
Enebacken totalt	18	14	

Medelålder för kommunens äldre i särskilt boende

	2020	2021	2022	2023	2024
Medelålder	85,1	84,1	84,3	84,2	84,8

Antalet brukare inom särskilt boende per år, utfall

År	2022	2023	2024
Antal brukare, utfall	281	328	371

Per 31 oktober 2024

Nyckeltal kopplat till målgrupp för särskilt boende

	2020	2021	2022	2023
Invånare 80 år, antal	1991	2132	2329	2573
Inflyttade till kommunen 80+, antal	40	42	61	48
Utflyttade från kommunen 80+ år, antal	25	34	32	29
Flyttningsöverskott 80+ år, antal	15	8	29	19

Siffrorna för 2020-2023 är utfall och för 2024 är det prognostiserade siffror då de faktiska siffrorna inte är klara.

5.1.1 Behovet av särskilt boende i kommunen

Under pandemiåren 2020-2022 minskade antalet ansökningar till särskilt boende. Under 2023 och 2024 har det dock skett en återhämtning och ökning av antalet personer som bor på särskilt boende.

Väntetiden från ansökningsdatum till första erbjudandet om inflyttning var under 2022 i medel 35 dagar. Under 2023 minskade medelvärdet till 31 dagar för att under 2024 öka till 44 dagar. Ökningen kan delvis bero på enstaka ärenden som har tagit längre tid.

I december 2024 finns ingen direkt kö till särskilda boenden i kommunen. Det finns dock inte alltid möjlighet att tillgodose brukarnas förstahandsval. Brukare som inte får sitt förstahandsval tillgodosett har möjlighet att flytta till erbjudet alternativ och ställa sig i en byteskö till personen får ett erbjudande om plats på sitt förstahandsval eller fortsatt bo i sin egen bostad i avvaktan på plats om detta är möjligt utifrån den enskildes hjälpbehov.

Förvaltningens ökning av individer på särskilt boende har senaste åren varit 30-35 vilket beräknas fortsätta tom 2026, efter detta beräknas ökningen minska till ca 20 platser/år

Pandemin ledde till ett trendbrott och efterfrågan på platser minskade men den trenden har nu vänt och antalet personer som bor på särskilt boende har ökat. I oktober 2024 bodde 352 Österåkers bor på särskilt boende inom Österåkers kommun och 19 personer var placerade utanför kommunen det vill säga att kommunen betalade för 371 särskilda boendeplatser. Samma tid 2023 var siffran 328 personer varav 313 bodde på boenden inom kommunen och 15 var placerade enligt LÖK eller individavtal i annan kommun. Under år 2023 var det 19 fler personer över 80 år som flyttade in än vad som flyttade ut (Kolada).

Österåker har slutit en överenskommelse med ett antal kommuner inom Stockholms regionen, Länsöverenskommelsen (LÖK). Överenskommelsen innebär att hemkommunen förbinder sig att dels utreda behovet om särskilt boende samt att behålla kostnadsansvaret. Det fanns per den 31 oktober 2024 15 stycken placeringar i kommunen via länsöverenskommelsen. Österåker har även samma datum 19 personer placerade enligt Länsöverenskommelsen i annan kommun.

Befolkningsutvecklingen för åldersgruppen 65 år och äldre i kommunen 2022-2031

Åldersgrupp	Utfall 2022	Utfall 2023	Prog 2024	Prog 2025	Prog 2026	Prog 2027	Prog 2028	Prog 2029	Prog 2030	Prog 2031
65-79 år	6 677	6 552	6 415	6 392	6 356	6 400	6 542	6 786	7 128	7 485
80-89 år	1 996	2 226	2 482	2 702	2 887	3 014	3 134	3 218	3 271	3 315

Åldersgrupp	Utfall 2022	Utfall 2023	Prog 2024	Prog 2025	Prog 2026	Prog 2027	Prog 2028	Prog 2029	Prog 2030	Prog 2031
90 år och äldre	345	347	366	381	416	458	504	554	595	652

Totalt har 4 % av individer äldre än 65 år särskilt boende, vilket är högre än motsvarande period 2023 som var 3,7 %.

Antagandet som ligger till grund för de aktuella beräkningarna är att 1,4 % av gruppen personer 65-79 år och 9,8 % av gruppen personer 80 år och äldre kommer att ha behov av särskilt boende. Om gruppen 90 år och äldre bryts ut, är andelen med behov av särskilt boende 29 %. Dessa antaganden ger följande behov med nuvarande ingångsvärde på 370 individer i januari.

Antal platser i särskilt boende, ökning 2022-2030

	Utfall 2022	Utfall 2023	Prog 2024	Prog 2025	Prog 2026	Prog 2027	Prog 2028	Prog 2029	Prog 2030	Prog 2031
Platser	282	315	349	381	402	419	438	454	468	483
Ökning per år		33	34	32	21	17	18	16	14	15

5.2 Bostad för personer med funktionsnedsättning

I kommun finns gruppboendestäder och serviceboendestäder för personer med funktionsnedsättning enligt LSS. Utöver det köper nämnden heldygnsplaceringar hos andra utförare. Detta beror i huvudsak att brukares behov kan ställa krav på särskild kompetens på verksamheten. I tabell nedan redovisas antalet boendeplatser per enhet och inom parantes i tabellen nedan anges antalet brukare per den 31 oktober 2024.

Gruppboendestad

Gruppboendestad/LSS	Antalet platser	Tomplatser	Drift
Bergsätra	10	2	Egen regi
Hantverkaren	6	0	Humana/LOU
Oppsätra	8	2	Egen regi
Norrgårdsvägen 35	9	0	Egen regi
Skonaren	6	0	Egen regi
Skånsta	6	0	Egen regi
Smedby	9	0	Egen regi
Kanalvägen 5	6	0	Egen regi
Övrigt	(30)	0	Individavtal
Total	90 (86)	4	

Servicebostad

Servicebostad/LSS	Antalet platser	Tomplatser	Drift
Malvavägen	8	0	Egen regi
Norrgårdsvägen	12	2	Egen regi
Runö Gård	11	0	Egen regi
Åkerspark	8	0	Nytida/LOU
Övrigt	(11)	0	Individavtal
Totalt	50 (48)	2	

Bostad med särskild service

Bostad med särskild service/SOL	Antalet platser	Tomplatser	Drift
Skogstäppan	7	0	Attendo/LOU
Övrigt, inkl. HVB	8	0	Individavtal
Totalt	15		

5.2.1 Behovet av bostad för personer med funktionshinder

Prognos av insatsen bostad för särskild service för vuxna enligt LSS 2019-2030

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Antal brukare	120	123								
Behov prognos			134	135	136	137	138	139	140	140

Ambitionen för nämnden är att kunna erbjuda brukare boende inom kommunen. Det finns dock tillfällen då nämnden inte kan tillgodose behoven inom de boenden som finns i kommunen. Det är en låg utflyttning bland brukare inom LSS och fler har uppnått pensionsåldern.

Prognoserna baseras på befolkningsökningen och på antagandet att ca 20 % av barn som har placerats på barn- och ungdomsboende behöver som vuxen ett service- eller gruppboende enligt LSS.

5.2.2 Behovet av bostad för barn och ungdomar LSS

Prognos av insatsen bostad med särskilt service för barn och ungdom enl LSS 2019-2030

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Antal brukare, LSS externt	4	6	7	6	5	6	6	5	5	5

Antal brukare, LSS egen regi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

6 Prognos för boende för brukare inom Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde

- **Servicebostad LSS** behovet antas öka med ca. en plats per år fram till 2030. Det befintliga beståndet av serviceboende bedöms vara tillräcklig.
- **Gruppboend LSS.** Flera gruppboend har behov av renoveringar och behöver upprustas för att motsvara kraven på bostadens utformning samt tillgänglighet. Behovet av gruppboend enligt LSS antas öka med 5 platser fram till 2026-2029.
- **Bostad med särskild service för barn och ungdomar LSS.** De flesta barn beviljas bostad med särskild service för barn utifrån skolgång i stället för omvårdnadsbehov. Placering kan oftast göras tom at 21 års ålder. Förvaltningen upphandlar platser i närheten av skolor och i andra kommuner. Ett barn och ungdomsboende med två platser har öppnats i kommunens regi 2023 med möjlighet att utöka med en till plats fram till 2030. Förvaltningen bedömer att platserna är tillräckliga för att täcka behovet.
- Tillgången till **bostäder med särskild service med stöd av SoL** bedöms vara tillräcklig. Det finns en naturlig rörlighet genom in-och utflyttning.
- Behoven av **HVB** placeringar har sjunkit från 15 platser, år 2019 till 8 år 2024. När behov uppstår tillgodoses de genom externa placeringar. Insatsen sker med stöd av SoL. Placeringar på HVB innefattar oftast komplexa vårdbehov.
- Behov av platser på **särskilt boende för äldre** antas öka fram till 2031. Detta baserat på ökningen de senaste åren. I oktober 2023 betalade Österåkers kommun för 328 personer i särskilt boende och i oktober 2024 var den siffran 371. En ökning skedde även mellan 2022 och 2023. Andelen äldre över 80 år ökar även i kommunen. I slutet av år 2024 finns det en stängd avdelning på ett LOU-boenden samt enstaka lediga platser på några boenden. Smedbygården som kommunen har avtal med enligt LOV genomgår en renovering av ena längen som

omfattar 28 demensplatser. Det är dock ett hus i taget som renoveras vilket innebär att 7 platser är stängda. Hur lång tid denna renovering kommer att ta är i dagsläget oklart. Vård- och omsorgsnämnden har inte rådighet över samtliga plaster i ett boende som kommunen har LOV-avtal med då utföraren kan sälja platser till andra kommuner. Behov av platser på särskilt boende har varit högt senaste åren med ca 30-35 nya platser per år och väntas fortsätta tom 2026 då ökningen beräknas minska till ca 20 individer per år. Förvaltningen ser ett behov av att planera för ett nytt särskilt boende för att kunna tillgodose behovet av platser framöver. Per 31 oktober 2024 fanns 26 lediga platser samt en stängd avdelning om 9 platser och en avdelning som renoveras och därför är stängd om totalt 7 platser. Utifrån det ökade antalet äldre med behov av särskilt boende ser förvaltningen att alla platser troligtvis kommer att fyllas upp till utgången av 2026.

- Behov av platser på **korttidsboende/växelvård** anses i dagsläget vara tillräckligt men behöver följas noggrant med tanke på den ökade andelen äldre i befolkningen.
- Behovet av **trygghetsboende** är även det något som behöver följas noga för att se om det finns behov av ytterligare boenden i kommunen. Detta då denna boendeform kan bli mycket viktig för att möta behovet hos en åldrande befolkning.

7 Framåtblick och påverkansfaktorer

Befolkningen i Sverige blir äldre och antalet personer över 80 år ökar i allt snabbare takt. De kommande tio åren förväntas antalet personer som är 80 år eller äldre att öka med omkring 63 procent i kommunen. Andelen personer 80 år och äldre är idag i kommunen 5,7 procent. Om tio år beräknas den siffran vara 6,2 procent. Det är också fler personer som lever längre med kroniska hälsotillstånd som innebär behov av vård och omsorg.

Begreppet kvarboende har innebörden att människor kan bo kvar i sitt ordinära boende så länge som det är möjligt. Den enskildes vilja att bo kvar i sitt ordinära boende kan mötas med beviljade hemtjänstinsatser i olika former. Detta ställer krav på tillgång till anpassning utifrån individuella behov och på utveckling av välfärdsteknik. Nuvarande tillgänglig välfärdsteknik är bland annat; digital tillsyn, inköp online, terapidjur, hörselhjälpmedel med mera. Österåkers kommun har även GPS-larm som ett pilotprojekt samt håller på att starta upp ett välfärdsbibliotek. En IT-coach som utgår från Fyren har även anställts. IT-coachen ska stötta och hjälpa äldre med bland annat olika digitala frågor. Det sker mycket utveckling på detta område och olika digitala lösningar kommer att behöva ses över och införas för att kunna möta behovet av stöd/insatser till äldre i kommunen framöver.

Ytterligare tjänster som kan underlätta kvarboende är till exempel Österåkers kommuns fixartjänst vilket är en kommunal service som är gratis för dem som fyllt 67 år och äldre. Fixartjänsten hjälper till med diverse göromål i hemmet som att byta gardiner, glödlampor mm. Även RUT-avdrag som innebär att man får göra vissa avdrag av arbetskostnaden för hushållsnära tjänster kan påverka efterfrågan på kommunens insatser.

Kompetensförsörjningen framöver är även den mycket viktig för att så väl möta behoven för att möjliggöra kvarboende i hemmet samt för att möta behovet av vård/omsorg på särskilt boende för den ökade andelen äldre.

Hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser påverkar också behoven av insatser från kommunen. Förväntningen på kommunen avseende vardagsrehabilitering och tillämpning av ett rehabiliterande förhållningssätt kommer att öka. Detta kan handla om att främja goda levnadsvanor och genom olika satsningar underlätta för medborgarna att vara fysiskt, socialt och kulturellt aktiva samt att vara delaktiga i samhällslivet. Socialförvaltningen har under 2024 anställt en strateg för hållbart åldrande som bland annat ska arbeta med dessa frågor.

Trots insatser för att underlätta kvarboende i det ordinära boendet för den åldrande befolkningen ser kommunen att beläggningen ökar på de särskilda boendena i kommunen. Med en åldrande befolkning och en ökad andel av personer i befolkningen som är 80 år och äldre antas behovet av särskilt boende öka. Med en ökad beläggning på de befintliga särskilda boendena de senaste åren ser socialförvaltningen ett behov av att se över möjligheten att öka antalet platser i kommunen genom ett nytt särskilt boende.

Efterfrågan på bostad för personer med funktionsnedsättning med stöd av LSS och av Sol påverkas av bostadsmarknaden, vilket nämnden inte har någon rådighet över.

Den medicinska kunskapen har ökat generellt och i accelererande takt. Många hälsotillstånd behandlas så att patienten blir helt återställd. Andra sjukdomstillstånd och diagnoser har ökat så som psykisk ohälsa. Den medicinska kunskapsutvecklingen och rehabiliterande insatser påverkar behovet av insatser av socialtjänsten framledes.

8 Definitioner

SoL – Socialtjänstlagen

LSS – Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade

Gruppboende – bostad med närhet till och tillgång till personal dygnet runt

Serviceboende – bostad med tillgång till personal dygnet runt

HVB – hem för vård och boende (tillfälligt behov)

Brukare – person som efter biståndsbeslut har fått insatsen bostad beviljad

Entreprenadavtal – upphandling enligt lag om offentlig upphandling, där nämnden har förfoganderätt över lokaler och innehåll i verksamheten

Egen regi – verksamhet som bedrivs i kommunal regi

LOV – lagen om valfrihetssystem (ingen platsgaranti)

LOU – lagen om offentlig upphandling

RUT-avdrag - är ett avdrag som alla över 18 år och som har en beskattningsbar inkomst i Sverige kan göra för hushållsnära tjänster. RUT står för Rengöring, Underhåll och Tvätt.